

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๒๑๑.๕/๐๐๒๖๖

สกค ๓/๐๔

กมด๖๐

1๖.5๐๔.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รหัสเรื่อง : ส22681

รับที่ : ธ296/60

วันที่ : 09 ม.ค. 60 เวลา : 13:32

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ขออนุมัติการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๑๖๖๔๒ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงมหาดไทยขอเสนอเรื่อง ขออนุมัติการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มาเพื่อคณะรัฐมนตรีโปรดพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ.๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑๒) และ (๑๓) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงมหาดไทย ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่องที่จะเสนอ

๑.๑.๑ กรุงเทพมหานครได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของประเทศในยุคสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และเมืองได้ขยายตัวและเติบโตอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง จนกลายเป็นศูนย์กลางธุรกิจ การศึกษา การค้าและการลงทุน รวมถึงเป็นเมืองท่องเที่ยวระดับโลก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมทั้งมีแหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยเก่าแก่ที่ตั้งอยู่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำเจ้าพระยาจึงเป็นสัญลักษณ์ (Landmark) ที่สำคัญอย่างหนึ่งของกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันบริเวณพื้นที่ริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยามีชุมชนอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น และมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจอยู่มากมายจนเกิดการรुकล้ำน้ำ เกิดสภาพมลพิษทางน้ำ ไม่มีความเป็นระเบียบ บางช่วงของพื้นที่ริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าไปใช้ประโยชน์ร่วมกันได้

๑.๑.๒ นายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) มีนโยบายที่จะให้มีการพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นพื้นที่รองรับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกับกรุงเทพมหานครทำการศึกษารูปแบบแนวคิดเบื้องต้นในการพัฒนาพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และในคราวประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ กระทรวงมหาดไทยได้นำเสนอแนวคิดและการออกแบบเบื้องต้นโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งสองฝั่งในลักษณะเป็นสะพานยกสูงเหนือระดับน้ำทะเลสูงสุดเพื่อใช้เป็นเส้นทางสัญจรรองรับการเดินทางด้วยจักรยาน (Bike Lane) การชมทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยา การพักผ่อนหย่อนใจ การออกกำลังกาย และการจัดกิจกรรมเพื่อสุขภาพและนันทนาการ ในระยะแรกจะเริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่บริเวณสะพานพระราม ๗ ถึงบริเวณสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ระยะทางประมาณ ๗ กิโลเมตร ในระยะต่อไปจะขยายการดำเนินโครงการ โดยเริ่มตั้งแต่บริเวณสะพานพระนั่งเกล้าถึงบริเวณสะพานพระราม ๓ ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า

๑) รับทราบตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเสนอ โดยให้ยึดหลักการที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่ทุกเพศทุกวัยได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการดำเนินโครงการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและให้หลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่โครงการเป็นเส้นทางสำหรับรถยนต์และรถจักรยานยนต์

๒) ให้กระทรวง ...

๒) ให้กระทรวงมหาดไทยจัดตั้งคณะทำงานขึ้นโดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมเจ้าท่า) สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) และจัดทำรายละเอียดของการออกแบบและการก่อสร้าง รวมทั้งการดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โครงสร้างของโครงการดังกล่าวจะต้องมีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วน

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑ ในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ที่มีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กำหนดองค์ประกอบของโครงการฯ รวมทั้งแนวทางการศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) การจัดทำรายละเอียดของการออกแบบและการก่อสร้าง และควบคุม กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

๑.๒.๒ ผลการประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธาน ได้รับทราบการกำหนดพื้นที่ดำเนินการโครงการฯ โดยเริ่มต้นบริเวณสะพานพระราม ๗ ถึงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าทั้งสองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยาระยะทางฝั่งละ ๗ กิโลเมตร รวม ๑๔ กิโลเมตร ปรับแผนปฏิบัติการ (Timeline) โดยลดระยะเวลาดำเนินการให้แล้วเสร็จเร็วขึ้นให้เห็นผลภายใน ๖ เดือน เร่งรัดให้มีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม และมอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นเจ้าภาพในการพิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องผลกระทบ การเยียวยา การออกแบบ และอนุมัติในหลักการให้มีคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา รวม ๔ คณะ เพื่อให้เป็นกลไกในการผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินโครงการฯ ให้สัมฤทธิ์ผลตามนโยบายของรัฐบาลและดำริของนายกรัฐมนตรี ดังนั้น คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จึงได้มีคำสั่งที่ ๑/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๘ แต่งตั้งคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา รวม ๔ คณะ ได้แก่

๑) คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านการบริหารโครงการ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่บริหารโครงการเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ศึกษาความเหมาะสมและประเมินผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาจากผลกระทบที่เกิดขึ้น พิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรม

๒) คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านการออกแบบและภูมิสถาปัตย์ มีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน รองปลัดกรุงเทพมหานครสั่งราชการสำนักการโยธาเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ให้คำปรึกษาออกแบบและกำหนดองค์ประกอบของงานก่อสร้าง กำหนดแนวทางการบริหารงานก่อสร้าง การรักษาความปลอดภัยและการเชื่อมโยงกับระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่

๓) คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านกฎหมาย มีอัยการสูงสุด เป็นประธาน รองผู้อำนวยการสำนักการโยธาสั่งราชการสำนักงานออกแบบ กรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ แนวทาง วิธีการดำเนินงานโครงการและปรับปรุงแก้ไขให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล และระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔) คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านประชาสัมพันธ์ ที่มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รองอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์เป็นเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชน ภาคเอกชน และส่วนราชการต่าง ๆ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินโครงการต่อสาธารณะอย่างต่อเนื่อง

๑.๒.๓ ในคราวประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ครั้งที่ ๑/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ มีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานที่ประชุมได้รับทราบผลการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น มีสถานที่ ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างที่อยู่ในแนวพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ วัด จำนวน ๘ แห่ง สถานที่สำคัญขนาดใหญ่ จำนวน ๑๙ แห่ง ท่าเรือ จำนวน ๓๖ ท่า ชุมชนที่รูก้าจำนวน ๒๖๘ หลังคาเรือน โรงแรมและร้านอาหาร จำนวน ๖ แห่ง และเห็นชอบกรอบระยะเวลา (Time Frame) การดำเนินโครงการ โดยให้ลงนามในสัญญาจ้างภายในเดือนธันวาคม ๒๕๕๘ ใช้เวลาก่อสร้าง รวม ๑๘ เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๕๙ ถึงเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ และมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย กระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร กรมเจ้าท่า สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมที่ดิน และกรมทางหลวงชนบท รวมทั้งได้เห็นชอบกรอบวงเงินงบประมาณเฉพาะในส่วนของค่าชดเชย ค่าร้อยละ จำนวน ๕๕๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒.๔ กระทรวงมหาดไทย โดยกรุงเทพมหานครได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสมทบงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ได้รับอนุมัติให้กู้เงินไว้เบิกเหลื่อมปีแล้ว จำนวน ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา สำรวจ ออกแบบ และจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา

๑.๒.๕ ในคราวประชุมคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ มีรองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) เป็นประธานซึ่งที่ประชุมรับทราบการจ้างกลุ่มสถาบันการศึกษา ประกอบด้วยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และมหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นที่ปรึกษางานจ้างที่ปรึกษาสำรวจ ออกแบบและจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ระยะเวลาดำเนินการ ๒๑๐ วัน เริ่มปฏิบัติงานเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ สิ้นสุดสัญญาเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๙ มีการดำเนินงานใน ๓ ส่วนหลัก ได้แก่

๑) งานด้านประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งประชาชนที่อยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยา ประชาชนทั่วไป ภาคราชการ ภาคเอกชนต่าง ๆ เพื่อให้ข้อมูลโครงการฯ รับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ข้อห่วงกังวล และมีส่วนร่วมในการออกแบบ

๒) งานจัดทำแผนแม่บทและศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนแม่บทและร่างรายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นแล้วเสร็จ

๓) งานออกแบบรายละเอียดและศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมในชั้นรายละเอียดจะดำเนินการเป็นโครงการนำร่องประมาณ ๗ กิโลเมตร ๒ ฝั่งแม่น้ำรวม ๑๔ กิโลเมตร

โดยภาพรวมของโครงการฯ ยังอยู่ในกรอบระยะเวลาที่กำหนด

๑.๒.๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ อนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน ค่าร้อยละบ้านเรือน สิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น พืชล้มลุกให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิ และการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตนิคมฯ ที่ถูกเขตการก่อสร้างโครงการชลประทาน ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑.๒.๗ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑ อนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือค่ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้างค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้นและพืชผลล้มลุกให้แก่ราษฎรในที่ดินที่หน่วยราชการอื่นดูแล เนื่องในการสร้างทางหลวง ของกระทรวงคมนาคม

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ คณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านกฎหมาย มีอัยการสูงสุดเป็นประธาน ได้จัดทำร่างหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เสนอคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านการบริหารโครงการพิจารณา ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ด้านบริหารโครงการได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบร่างหลักเกณฑ์ดังกล่าวแล้ว จึงนำเสนอต่อให้คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาพิจารณาร่างหลักเกณฑ์ฯ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอำนวยการโครงการฯ และให้นำหลักเกณฑ์การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักเกณฑ์ดังกล่าว

๒.๒ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๘/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา กำหนดให้รายงานผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ให้นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีทราบเป็นระยะ ๆ ตามความเหมาะสม

๒.๓ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรุงเทพมหานครมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการในเขตกรุงเทพมหานครในเรื่องต่าง ๆ เช่น การผังเมือง การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การสาธารณสุขปศุสัตว์ เป็นต้น ในการดำเนินโครงการตามอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร หากมีผู้ปลูกสร้างโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างอยู่เป็นที่สาธารณะหรือที่ดินของรัฐโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย กรุงเทพมหานครไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ แตกต่างจากเจ้าของโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างที่อยู่บนที่ดินของเอกชนหรือที่ดินของรัฐโดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กรณีผู้ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามกฎหมายเวนคืน ส่วนใหญ่เป็นผู้มีรายได้น้อย หากจะต้องรื้อถอนโรงเรียนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากที่อยู่เดิมทำให้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของบุตรหลาน ทำให้เกิดการคัดค้านต่อต้านของผู้ได้รับผลกระทบไม่ยอมออกจากพื้นที่ ทำให้โครงการต้องสะดุดหรือหยุดชะงัก หากสามารถจ่ายค่าช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการของกรุงเทพมหานครที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามกฎหมาย เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้ประชาชนและเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินโครงการสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งประโยชน์ที่รัฐจะได้รับในการพัฒนาประเทศจะได้รับผลคุ้มค่ามากกว่า

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ในฐานะประธานกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๙ ดังนี้

๑) ให้คณะอนุกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้ขับเคลื่อนให้เป็นไปตามกรอบเวลา โดยให้ออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม ให้เร่งสร้างการรับรู้ ทำความเข้าใจกับผู้ที่ได้รับผลกระทบรายใหญ่ ๆ ที่สำคัญ กลุ่มที่มีความเห็นต่างที่ยื่นข้อเรียกร้องต่างๆ การให้ความช่วยเหลือและการรื้อย้ายผู้ที่รื้อกล้ำลำน้ำ

๒) ให้ฝ่ายประชาสัมพันธ์เร่งรณรงค์ประชาสัมพันธ์เชิงรุก โดยใช้สื่อของรัฐ และกองทัพเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ออกไปในวงกว้าง

๓) ให้กรุงเทพมหานคร ...

๓) ให้กรุงเทพมหานครเร่งเสนอการจ่ายเงินค่าช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฯ ต่อคณะรัฐมนตรี ตามหลักเกณฑ์ที่ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ โดยยึดหลักตามกฎระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหลักมนุษยธรรม

ทั้งนี้ ในกรอบระยะเวลาดำเนินโครงการฯ กำหนดจะลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้างในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

๔. สารสำคัญ

๔.๑ การออกแบบโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านการออกแบบและภูมิสถาปัตย์ ได้กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ในระยะที่ ๑ มีการจัดทำทางเดินริมน้ำ การปรับภูมิทัศน์เขื่อน การพัฒนาท่าเรือ การพัฒนาศาลาท่าน้ำ การพัฒนาพื้นที่บริการสาธารณะให้เป็นศูนย์บริการต่าง ๆ การพัฒนาเส้นทางเข้าพื้นที่และมีการเชื่อมโยงโครงข่ายระบบคมนาคม เช่น ระบบรถไฟฟ้า

รูปแบบโครงการจะเป็นการสร้างทางจักรยาน ทางเดินริมน้ำ กว้างประมาณ ๑๐ เมตร ซึ่งในการออกแบบได้นำปัญหาและข้อคิดเห็นของกลุ่มผู้คัดค้านมาพิจารณาประกอบเพื่อลดผลกระทบต่าง ๆ ได้แก่ การบดบังทัศนียภาพของแม่น้ำ แม่น้ำจะแคบลง การเดินเรือต่าง ๆ จะได้รับผลกระทบ การก่อสร้างเมื่อวางต่อม่อลงไปในแม่น้ำจะทำให้น้ำไหลช้า กระแทกกับระบบนิเวศ และประชาชนเข้าถึงโครงการได้น้อย

๔.๒ การประชาสัมพันธ์ ดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านประชาสัมพันธ์ มีกรมประชาสัมพันธ์เป็นหน่วยงานหลักในการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีการสร้างความรู้ความเข้าใจในข้อคัดค้าน การตอบข้อสงสัยและเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องมาชี้แจงทางโทรทัศน์ วิทู หนังสือพิมพ์ และสื่อโซเชียลมีเดีย เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๙ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูป คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้จัดรายการเดินหน้าปฏิรูป ตอนเลียบบึงเจ้าพระยาเพื่อหาทางออกที่จะทำให้ดำเนินงานร่วมกันได้

๔.๓ การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ดำเนินการโดยคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านกฎหมาย มีอัยการสูงสุดเป็นประธาน ได้พิจารณามาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ได้จัดแบ่งผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาโครงการฯ ออกเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

๔.๓.๑ ผู้ประกอบการต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า

กรณีที่เอกชนขออนุญาตตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๖๓ พ.ศ. ๒๕๓๗ และเมื่อกรมเจ้าท่าอนุญาตแล้ว หากรัฐจำเป็นต้องเอาคืน ในท้ายใบอนุญาตเขียนเงื่อนไขไว้ชัดเจนว่า หลังจากได้รับอนุญาตไปแล้ว หากรัฐมีความจำเป็นก็สามารถเพิกถอนใบอนุญาตได้ และจะเรียกชดเชยค่าเสียหายใด ๆ ไม่ได้ ซึ่งใบอนุญาตดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองแบบมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่งทางปกครองนั่นเอง ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๓๙ (๓) ประกอบมาตรา ๕๔(๑) ซึ่งกรณีดังกล่าวกรุงเทพมหานครไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าทดแทนความเสียหายแต่อย่างใด

๔.๓.๒ ผู้ปลูกสร้างอาคารและสิ่งก่อสร้างล่วงล้ำลำน้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต (ผู้บุกรุก)

กรณีผู้บุกรุก กรมเจ้าท่าไม่เคยมีการเยียวยาเนื่องจากเป็นเรื่องของการกระทำผิดกฎหมาย ซึ่งตามกฎหมายของกรมเจ้าท่าจะมีโทษปรับโดยคำนวณตามพื้นที่ของอาคารเป็นอัตราต่อตารางเมตร นอกจากนั้นยังมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับกรณีการปลูกสร้างอาคารรุกล้ำแม่น้ำ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งจะมีโทษปรับเป็นรายวันจนกว่าจะรื้อและความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งมีโทษจำคุกด้วย ในการแจ้งความดำเนินคดีจะต้องดำเนินการควบคู่กันทั้ง ๓ ฉบับ แต่อาจจะใช้วิธีการเจรจา

ที่ประชุมเห็นว่า แม้ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการทั้งกรณีที่ ๑ และกรณีที่ ๒ ไม่สามารถได้รับค่าทดแทนความเสียหายตามกฎหมายได้ก็ตาม แต่เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินโครงการนี้ควรเสนอคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีมีมติให้จ่ายค่าช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบตามหลักมนุษยธรรมต่อไป

๔.๓.๓ ทรัพย์สินของหน่วยงานราชการที่โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาพาดผ่าน เช่น กรมธนารักษ์ สำนักพระราชวัง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ กรมทางหลวงชนบท สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เมื่อโครงการฯ ได้รูปแบบที่ชัดเจนแล้ว ให้กรุงเทพมหานครส่งรายละเอียดรูปแบบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป

๔.๔ ขั้นตอนในการดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือแก่ผู้ได้รับผลกระทบ

๔.๔.๑ แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง เพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์การกำหนดเงินช่วยเหลือ และกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่ได้รับผลกระทบซึ่งมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือ

๔.๔.๒ คณะกรรมการพิจารณากำหนดเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นคณะหนึ่งหรือมอบหมายส่วนราชการที่เห็นสมควร มีหน้าที่สำรวจ ตรวจสอบรายละเอียดโครงการหรือสิ่งปลูกสร้าง และผู้ได้รับผลกระทบซึ่งมีสิทธิได้รับเงินช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่คณะกรรมการฯ กำหนด พร้อมจัดทำบัญชีรายละเอียดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอคณะกรรมการฯ พิจารณา

๔.๔.๓ คณะกรรมการฯ พิจารณากำหนดราคาตามที่คณะอนุกรรมการฯ เสนอ

๔.๔.๔ กรุงเทพมหานครจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้มีสิทธิ โดยนำฝากไว้กับธนาคารออมสิน ในบัญชีเผื่อเรียกในนามของผู้มีสิทธิ โดยจะเบิกจ่ายให้ต่อเมื่อผู้มีสิทธิได้ทำการรื้อถอน ขนย้ายโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างให้พ้นจากแนวเขตโครงการฯ เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

๔.๕ เจ้าของหรือผู้ครอบครองสิ่งปลูกสร้าง ที่ปลูกสร้างอยู่บนที่ดินสาธารณะ ไม่อยู่ในข่ายการเวนคืนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ การแก้ไขปัญหในเรื่องการเวนคืนโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายจึงไม่สามารถดำเนินการได้ โครงการของกรุงเทพมหานครที่มีผู้ได้รับผลกระทบที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินตามกฎหมาย เช่น โครงการเลียบคูน้ำกิม โครงการก่อสร้างถนนเชื่อมศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ กับถนนกำแพงเพชร ๖ (ถนนหมายเลข ๘) และโครงการก่อสร้างสะพานข้ามคลองเปรมประชากรเชื่อมต่อโรงพยาบาลจุฬารัตน์ เป็นต้น

๕. งบประมาณและแหล่งที่มา

กรุงเทพมหานครขอรับการจัดสรรเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน ๔๙๕,๐๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท (สี่ร้อยเก้าสิบล้านบาทถ้วน) โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ กรุงเทพมหานครได้รับจัดสรรงบประมาณเงินช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา จำนวน ๒๔๗,๕๐๐,๐๐๐.๐๐ บาท (สองร้อยสี่สิบล้านห้าแสนบาทถ้วน) คาดว่าในการจ่ายเงินให้ ผู้ได้รับผลกระทบจะทยอยจ่ายเงิน กรณีที่เงินไม่พอสำหรับจ่าย กรุงเทพมหานครจะขอเงินอุดหนุนจากรัฐบาลเพิ่มเติมในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือขอตั้งงบประมาณในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

๖. ขอกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

๖.๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

๖.๓ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ เรื่อง ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดิน ค่าร้อยละบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้น พืชล้มลุก ให้แก่ราษฎรผู้ถือครองที่ดินซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิและการจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในเขตนิคมฯ ที่ถูกเขตการก่อสร้างโครงการชลประทาน

๖.๔ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๑ เรื่อง ขออนุมัติหลักการเกี่ยวกับการจ่ายเงินช่วยเหลือค่ารื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ค่าทดแทนต้นไม้ยืนต้นและพืชล้มลุกให้แก่ราษฎรในที่ดินที่หน่วยราชการอื่นดูแลเนื่องในการสร้างทางหลวง

๖.๕ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ เรื่อง โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา รับทราบแนวคิดและการออกแบบเบื้องต้นโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา โดยให้ยึดหลักการที่จะให้ประชาชนส่วนใหญ่ทุกเพศทุกวัยได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์จากการดำเนินโครงการเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และให้หลีกเลี่ยงการใช้พื้นที่โครงการเป็นเส้นทางสำหรับรถยนต์และรถจักรยานยนต์ และให้จัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาความเหมาะสม (Feasibility Study) และจัดทำรายละเอียดของการออกแบบและการก่อสร้างรวมทั้งการดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โครงสร้างของโครงการดังกล่าวจะต้องมีศักยภาพในการรองรับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยด่วน

๖.๖ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๘ รับทราบการดำเนินการของกระทรวงมหาดไทยตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๔

๖.๗ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เรื่อง ขออนุมัติจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการฝายราชสีสุก

๖.๘ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบการดำเนินงานโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาตามกรอบระยะเวลา (Time Frame) ให้กระทรวงมหาดไทยศึกษาความเหมาะสมและจัดทำรายละเอียดการออกแบบและก่อสร้าง เพื่อกำหนดกรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินการโดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และกรอบวงเงินที่จะใช้ในแต่ละระยะ ในระยะแรกให้สามารถดำเนินการได้ภายใน ๑ ปี

๗. ข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทย

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทั้งกรณีที่เป็นผู้บุกรุกและผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตในการก่อสร้างอาคารและสิ่งล่วงล้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา จะเป็นผู้ไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนความเสียหายตามกฎหมายก็ตาม แต่ควรมีมาตรการช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อนราษฎรที่ได้รับผลกระทบตามหลักมนุษยธรรม เพื่อลดข้อขัดแย้งระหว่างหน่วยงานของรัฐกับประชาชน และจงใจให้ประชาชนสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับรัฐบาล เพื่อให้โครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาสามารถดำเนินการได้สำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ภายในกรอบระยะเวลาตามที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้ จึงเห็นสมควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ดังนี้

๗.๑ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นประธาน รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๗.๒ อนุมัติให้กรุงเทพมหานครเป็นผู้ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการพัฒนาริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ตามเงื่อนไข ดังนี้

๗.๒.๑ จ่ายเงินช่วยเหลือในการรื้อถอน ขนย้าย โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ให้แก่ผู้ก่อสร้างอาคารหรือสิ่งล่วงล้ำลำน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยา

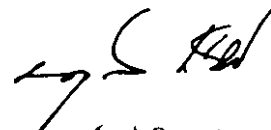
๗.๒.๒ จ่ายค่าเสียหาย ....

๗.๒.๒ จ่ายค่าเสียหายจากการขาดรายได้จากการประกอบการค้าขายหรือการงาน
อันชอบด้วยกฎหมาย อันเนื่องจากการก่อสร้างโครงการฯ ให้แก่ผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตจากกรมเจ้าท่า
โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการคิดเงินค่าทดแทนการรื้อถอน ขนย้าย โรงเรือนหรือ
สิ่งปลูกสร้าง และค่าทดแทนความเสียหายตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐
มาเป็นแนวทางในการกำหนดเงินช่วยเหลือ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา
ต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

พลเอก

(อนุพงษ์ เผ่าจินดา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรุงเทพมหานคร

สำนักการโยธา

โทร. ๐ ๒๒๔๖ ๐๒๔๘

โทรสาร ๐ ๒๒๔๕ ๙๕๑๖